

Obsah

Úvod	7
1. Nastolení problému. Předmět sociálních věd. Problém souměřitelnosti a nesouměřitelnosti sociálních a přírodních věd	9
1.1 Předmět sociálních věd	9
1.2 Problém tzv. souměřitelnosti, resp. nesouměřitelnosti sociálních věd a přírodních věd	11
1.3 Subjekt jako volící aktér	13
1.4 Rozhodování subjektu za různých informačních podmínek	15
1.5 „Možné světy“ v sociálních vědách	18
2. Poznávání sociální reality	22
2.1 Poznávací funkce sociálních věd. Normativní a nenormativní pohled sociálních věd na zkoumané problémy	22
2.2 „Čas“ v reflexi sociálních věd. Historický čas	27
2.3 Problém smyslu v dějinách a role sociálních věd při jeho odhalování	30
2.4 Problém kauzality v sociálních vědách	33
2.5 Společnost jako dynamický systém. Idea „dynamického systému“ v sociálních vědách a problém kauzality v dějinách	35
3. Deduktivně a induktivně vytvářené vědecké teorie	42
3.1 Deduktivně budované teorie v sociálních vědách	42
3.2 Deduktivní postup v normativně budované sociální teorii	45
3.3 Induktivně budovaná sociální teorie	48
3.4 Deduktivně-induktivně odvozený teoretický systém	54

4. Funkce pojmů ve vědecké komunikaci a způsoby definování pojmů v sociálních vědách	56
4.1 Problém vymezování pojmů a jejich význam pro vědeckou komunikaci	56
4.2 Klasifikace pojmů	59
4.3 Nejčastější klasické způsoby definování pojmů ve vědách zkoumajících společenské problémy	62
5. Vědecký diskurs a paradigma v sociálních vědách. Explanace v sociálních vědách	65
5.1 Nenormativní a normativní diskurs v sociálních vědách	65
5.2 Problém paradigmatu v sociálních vědách	72
5.3 Explanace	73
5.4 Explanace formou subsumpce pod vysvětlující teorii	76
5.5 Explanace, predikce, postdikce	78
6. Narace jako způsob výkladu zkoumaných sociálních událostí	84
6.1 Narace a diskursivní formace	84
6.2 Role narátora v narativním diskursu	93
6.3 Výkladová pozice narátora	96
7. Obvyklá dichotomie v sociálních vědách a možná východiska jejího překlenutí	99
7.1 Nástin obvyklé dichotomie v sociálních vědách	99
7.2 Explanační pojetí příčiny a interpretační pojetí významu	100
7.3 Individualismus versus „kolektivismus“ v sociálních vědách	105
7.4 Idea „homo economicus“ jako případ ontologického atomismu a její modifikace v sociálních vědách	107
7.5 Sociální („kolektivistické“) pojetí společenského vývoje	111
Závěr	115
Literatura	118
Summary	131
Věcný rejstřík	132